

20. juunil 32

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 1.

7. juunil 1932.

Nr. 1.

Ajakirja ilmumise puhul.

Määrus ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ väljaandmise kohta.

Ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ toimetamise koduleht.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1932 a. 27. mai ringkiri nr. 3725 algkoolide õpperaamatute asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õpperaamatute nimestik.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 6. juuni ringkiri nr. 41062 tervishoiu järelevalve asjas.

Kinnituse nõukogu 1932 a. 27. mai üldkoosoleku otsused.

Ajakirja ilmumise puhul.

Ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ väljaandmise küsimus on olnud ministeeriumis korduvalt arutamisel ja selgitamisel. Üksikasjalisemalt on arutatud seda küsimust viimasel ajal ühenduses asjaajamise lihtsustamise ja kiirendamisega kui ka kohandamisega kaasaja arenevale elule ja selle nõuetele, kusjuures pikemate kaalutluste järgi selgus, et ajakiri annaks mitmekesiseid paremusi võrreldes maksva asjaajamise korraga. Vastavalt sellele kujunes ka ajakirja eesmärk.

Ajakirja eesmärgiks on teha teatavaks ühise kindla korra järgi Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt antud ja maksmapandud ringkirjad, juhtnõõrid, üldised korraldused ja vastavad otsused, kiirendada seega asjaajamist, kergendada vastavate sisujuhtide kaudu nende ringkirjade, juhtnõõride, korralduste ja otsuste tarvitamist ja alalhoidu ning hõlbustada nende käsitlemist ajakirjas avaldatavate Riigikohtu otsustest võetud seletuste ja teiste teadete kaasabil.

Et jõuda selgusele selle ajakirja vajaduse ja otstarbekohasuse üle ka-omavalitsuste ja nende asutiste tegevuse ja huvide seisukohalt, pöördus ministeerium vastava järelepärimisega maa- ja linnavalitsuste poole. Need omavalitsused vastasid, et ajakiri oleks väga tarvilik ja selle väljaandmine otstarbekohane, avaldades ühtlasi ka soove, et ajakiri hakaks ilmuma võimalikult ligemal ajal. Ainult kolm maavalit-sust vastasid, et neile ei oleks ajakiri eriti vajalik, kuna neil ilmuvad omad maakondade teatajad.

Viimasel ajal avaldus ka veel uus asjaolu, mis põhjustab aja-kirja väljaandmist. Nimelt, maakoolivalitsuste revideerimisel minis-teeriumi poolt on selgunud, et mõned maakoolivalitsused ei pal-junda ega tee üldse teatavaks ministeeriumi vastavaid ringkirju ja tarvilikke üldkorraldusi alluvatele õppeasutistele või kui ka teevad seda osa ringkirjade suhtes, siis suure hilineemisega.

Neil asjaoludel ja motiividel otsustas ministeerium anda välja ajakirja, arvates 1932 a. 1. juunist. Seejuures loodab ministeerium, et ajakiri saavutab oma eesmärgi ning et see ajakiri hõlbustab amet-nikkude, õppejõudude ja teiste teenistuses olevate isikute tööd ja aitab seega kaasa meie teaduse, kunsti, hariduse, hoolekande, töökaitse ja sotsiaalkindlustuse edukale arenemisele ning võimaldab ka laiematele rahvakihtidele ülevaate saamist ministeeriumi tegevusest.

Tallinnas, 1. juunil 1932 a.

J. HÜNERSON,
Hariduse- ja sotsiaalminister.

AMETLIK OSA.

Määrus ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Tea-taja“ väljaandmise kohta.

RT 41—1932, 377.

Alus: Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse §§ 20—25 (RT 28—1929) ja Ministeeriumide seaduse § 457 (VSK I k. II j.).

§ 1. Hariduse- ja sotsiaalministeerium annab välja ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ ametliku ajakirjana, arvates 1. juunist 1932.

§ 2. Ajakiri „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ koosneb ametlikust ja mitteametlikust osast.

§ 3. Ajakirja ametlikus osas avaldatakse Hariduse- ja sotsiaal-ministeeriumi ringkirjad, juhtnõõrid ja üldised korraldused kui ka vastavad otsused, mis kuuluvad teatamisele ministeeriumile alluvatele asutistele, ametnikkudele, õppejõududele ja teistele teenistuses ole-vatele isikutele.

§ 4. Ajakirja mitteametlikus osas avaldatakse ministeeriumi teadaandeid soovitatavate raamatute suhtes, Riigikohtu otsustest võetud vastavaid seletusi ja teisi tarvilikke teateid.

§ 5. Ajakirja ametlikus osas avaldatud ringkirjad, juhtnõõrid, üldised korraldused ja otsused on vastavalt maksvad Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile alluvatele asutistele ning nende täitmise kohustuslik kõigile vastavatele ametnikkudele, õppejõududele ja teistele teenistuses olevatele isikutele, arvates nendes tähendatud tähtajast või, kui tähtaeg ei ole tähendatud, ajakirja kättesaamise päevast.

§ 6. Ajakirja toimetamise lähemad alused ja korra määrab Hariduse- ja sotsiaalminister ajakirja toimetamise kodukorras.

Tallinnas, 4. mail 1932. Nr. 11633.

J. Hünerson,
Hariduse- ja sotsiaalminister.

A. Kurvits,
Peasekretär.

Ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ toimetamise kodukord.

Alus: Määruse ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ väljaandmise kohta § 6 (RT 41—1932).

§ 1. Ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ väljaandmise eesmärgiks on teha teatavaks ühise kindla korra järgi Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt antud ja maksmapandud ringkirjad, juhtnõõrid, üldised korraldused ja vastavad otsused, kiirendada seega asjaajamist, kergendada vastavate sisujuhtide kaudu nende ringkirjade, juhtnõõride, üldiste korralduste ja otsuste tarvitamist ja alalhoidu ning hõlbustada nende käsitlemist ajakirja mitteametlikus osas avaldatavate Riigikohtu otsustest võetud seletuste ja teiste teadete kaasabil.

§ 2. Ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ koosneb ametlikust ja mitteametlikust osast.

§ 3. Ajakirja ametlikus osas avaldatakse Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ringkirjad, juhtnõõrid ja üldised korraldused kui ka vastavad otsused, mis kuuluvad teatamisele ministeeriumile alluvatele asutistele, ametnikkudele, õppejõududele ja teistele teenistuses olevatele isikutele.

Peale selle trükitakse tarbekorral ajakirjas äratrükina Riigi Teatajas avaldatud üldisema tähendusega seadused ja määrused hariduse, teaduse, kunsti, tervishoiu, hoolekande, töökaitsese ja sotsiaalkindlustuse alalt ning teiste nende alade seaduste ja määruste suhtes teated nende ilmnemisest ja maksamahakkamisest.

§ 4. Ajakirja mitteametlikus osas avaldatakse ministeeriumi teadaandeid soovitatud raamatute üle, Riigikohtu otsustest võetud vastavaid seletusi ja teisi tarvilikke teateid.

§ 5. Ajakirja „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ väljaandjaks on Hariduse- ja sotsiaalministeerium ning ajakirja toimetatakse Hariduse- ja sotsiaalministeeriumis.

§ 6. Ajakirja vastutava toimetaja määrab Hariduse- ja sotsiaalminister ministeeriumi ametnikkude hulgast. Vastutav toimetaja on ühtlasi ka tegev toimetaja.

§ 7. Vastutava toimetaja ülesandeks on ajakirjas avaldamiseks antud materjalide läbivaatamine ja nende avaldamise järjekorra määramine, ajakirja mitteametliku osa jaoks tarvilikkude materjalide kogumine ja süstematiseerimine, hoolitsemine ajakirja õigeks ajaks ilmumise eest, ajakirja sisujuhtide koostamine ning teiste ajakirja toimetamisega ühenduses olevate ülesannete täitmine.

Vastutaval toimetajal on õigus panna ajakirja toimetamisega ühenduses olevaid üksikuid ülesandeid temale alluvatele ametnikkudele, kes on kohustatud täitma neid ülesandeid.

§ 8. Vastutavale toimetajale ja teistele ametnikkudele, kes täidavad ajakirja toimetamisega ühenduses olevaid ülesandeid, ei maksta eritasu, vaid nende ülesannete täitmine loetakse nende ametikohus eks.

§ 9. Ajakirja ametlikus osas avaldamisele kuuluvad materjalid määrab minister ja ministriabi ning peasekretär, majandusejuhataja ja ministeeriumi valitsuste ja osakondade direktorid ja abidirektorid, — igaüks oma tegevuse alalt.

Seejuures on vastutava toimetaja ülesandeks kanda hoolt, et käesoleva kodukorra põhjal avaldamisele kuuluvad materjalid avaldataks ajakirjas.

§ 10. Ajakirja vastutava toimetaja ja ministeeriumi peasekretäri, majandusejuhataja või valitsuste või osakondade direktorite või abidirektorite vahel tekkida võivad lahkarvamused ajakirja toimetamise alal lahendab minister või ministriabi.

§ 11. Ajakirja ametliku osa õigekeelsuse aluseks on Eesti Kirjanduse Seltsi poolt väljaantud „Eesti õigekeelsuse sõnaraamat“.

§ 12. Ajakiri ilmub tarviduse järgi, umbes 20 vihikut aastas, iga vihik 4—16 lehekülge.

Ajakirja formaat on 22 × 16 sentimeetrit ning paber umbes sama, mis tarvitatakse „Riigi Teataja“ trükkimiseks.

§ 13. Ajakirja vihiku esimesel leheküljel on ülal keskel väikese riigivapi kujutis, selle all ajakirja nimetus „Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja“ ning selle all vihiku järjekorranumber, mis algab igast 1. jaanuarist, ilmumise aasta ja kuupäev ning ametliku osa sisukord.

§ 14. Ajakirja vihikute ilmumise aja määrab vastutav toimetaja vastavalt ajakirjas avaldamiseks antud materjalide hulga ja nende avaldamise vajaduse kiirusele.

§ 15. Ajakirjas avaldamiseks kuuluvaid materjale (§ 3 esimene lõik) võib teha teatavaks vastavaile asutistele ja isikuile ringkirjade tavalises korras ainult erandjuhtudel, kui korraldus on niivõrt kiire, et ei ole võimalik oodata ajakirja järjekorralise numbril ilmumist.

Need erandjuhud määrab minister või ministriabi.

§ 16. Igal aastal ilmunud ajakirja kohta koostatakse ja avaldatakse tähestikuline sisujuht.

§ 17. Ajakiri antakse või saadetakse Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi vastavatele ametnikkudele, ministeeriumile alluvatele riigiasutistele, maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, maa- ja linnakoolivalitsustele, õppeasutistele, maa- ja linnaarstidele, linnaarsti õigustega aleviarstidele, jaoskonna-arstidele, haigekassadele ja tööliste kinnituseühisustele ning tarbekorral maa- ja linnavalitsuste poolt ülalpeetavatele tervishoiu- ja hoolekandenasutistele kui ka teistele asutistele Hariduse- ja sotsiaalministri erikorralduste põhjal.

§ 18. Ringkirjad, juhtnõõrid ja teised üldised korraldused (§ 3 esimene lõik), mis puudutavad avalikke raamatukogusid, vabalt praktiseerivaid arste, hambaarste, hambatehnikuid, õdesid ja apteekke ning teisi vastavaid asutisi ja isikuid, tehakse teatavaks neile nimetatud asutistele ja isikutele seni maksva korra järgi, kusjuures aga teatamise hõlbustamiseks ja kergendamiseks võib valmistada neist korraldustest vastavad äratõmbed ajakirjast ja saata need vastavaile asutistele nimetatud asutistele ja isikutele edasisaatmiseks.

Äratõmmete valmistamine toimub vastavalt ministeeriumi koolivalitsuse või tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse korraldusel.

§ 19. Ajakirja trükkimise kulud kannab Hariduse- ja sotsiaalministeerium. Ajakirja omavalitsuseasutistele ja nende teenistuses olevatele vastavatele isikutele saatmise kulude kandmine kuulub maa- ja linnaomavalitsustele.

Kui aga mõni maa- või linnaomavalitsus ei ole nõus neid kulusid kandma, siis saadetakse sellele omavalitsusele ministeeriumi kulul ajakirjast vastav arv eksemplare edasisaatmiseks temale alluvatele asutistele ja isikutele.

Tallinnas, 24. mail 1932 a. Nr. 145.

J. Hünerson,
Hariduse- ja sotsiaalminister.

A. Kurvits,
Peasekretär.

Hariduse- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1932 a. 27. mai ringkiri nr. 3725 koolivalitsustele, koolinõunikkudele ja algkoolide juhatajaile algkoolide õpperaamatute asjas.

Avalikkude algkoolide seaduse (RT 46 — 1931) § 48 alusel võib algkoolides tarvitada ainult Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt lubatud õpperaamatuid.

Selle seaduse täitmiseks tuleb algkoolides õpperaamatute tarvitamise suhtes 1932—1933 kooliaastast toimida järgmiselt.

1. Algkoolide õppenõukogud võivad valida õpperaamatuid õpilastele vaid käesoleva korralduse juurde lisatud raamatute nimestikust ja selle täiendustest.

2. Tarvituselolevat õpperaamatut ei või vahetada uue vastu enne nelja aasta möödumist, tarvitusele võtmise ajast arvates, kui see raamat on saadaval.

Tarvituseloleva raamatu järgmise trüki tarvitusele võtmine on lubatav varem ülalnimetatud nelja aasta möödumist vaid siis, kui selle järgmise trüki kasutamine on võimalik koolis ühes eelmise trükiga.

3. 1931—32 kooliaastal tarvituselolevaid punkt 1. tähendatud raamatute nimestikus mitteleiduvaid õpperaamatuid võib kasutada kuni 1933—1934 kooliaasta lõpuni.

4. Uute õpperaamatute tarvitusele võtmise kui ka tarvituseloleva õpperaamatu vahetamise uue vastu otsustab kooli õppenõukogu vastava aine õpetaja põhjendatud kirjalikul ettepanekul eelmise õppeaasta lõpul.

5. Koolide õppenõukogudel tuleb kõigiti hoolitseda, et tarvituselolevad õpperaamatud oleksid köidetud.

6. Vähemusrahvuste koolide kohta on käesolev korraldus õpperaamatute valiku suhtes maksev niivõrt, kui korraldusele ligi lisatud raamatute nimestikus ja selle täiendustes leidub raamatuid vastava vähemusrahvuse koolide tarvis.

J. Hünerson,
Hariduse- ja sotsiaalminister.

P. Mägraken,
Koolivalitsuse direktor.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õpperaamatute nimestik.

Tähekesega (*) märgitud raamatud on Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi kooliraamatute komisjoni poolt koolidele tarvitamiseks soovitatud, märkimata raamatud tarvitamiseks lubatud.

EMAKEEL.

a) Eesti keel.

KAMPMANN, MIHKEL. Uus aabits. Lugemik algkooli I õppeaasta jaoks. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1929. 155 lk.

- KAMPMANN, MIHKEL. Eesti lugemik. Tegelik kirjanduse-
õpetus algkoolidele. IV jagu, ühtluskooli V õppeaasta. 2. tr.
Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1928. 300 lk.
- *KAMPMANN, MIHKEL. Eesti lugemik. Tegelik kirjanduse-
õpetus algkoolidele. Ühtluskooli VI õppeaasta. 3. tr. Tartu,
K.-ü. „Loodus“ 1931. 288 lk.
V jagu 1. tr. (1925) — lubatud.
V „ 2. tr. (1929) — soovitatud.
- *KUULBERG, JOHANNES. Laste sõber. Aabits ja lugemik.
2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1928. 162 lk.
- *MARTINSON, ERNST. Kirjandust koolile I. Eesti ilukir-
jandust algkooli V klassile. Tallinna, K. k.-ü. „Töökool“
1928. 160 lk.
- *MARTINSON, ERNST. Kirjandust koolile II. Välismaa ilu-
kirjandust ja reaal-ainelisi palasid algkooli V klassile. Tallinna
K. k.-ü. „Töökool“ 1929. 110 lk.
- MARTINSON, ERNST. Kirjandust koolile 3. Algkooli VI
klassi lugemik. Tallinna, K. k.-ü. „Töökool“ 1929. 379 lk.
- MEOS, MART. Vaatlusi ja harjutusi õigekirja õppimiseks
I. I ja II õppeaasta. 2. tr. Autor 1931. 106 lk. 1. tr. (1929) —
lubatud.
- MEOS, MART. Vaatlusi ja harjutusi õigekirja õppimiseks
II. III ja IV õppeaasta. 2. tr. Autor 1931. 150 lk.
1. tr. (1930) — lubatud.
- MEOS, MART. Vaatlusi ja harjutusi õigekirja õppimiseks
III. V ja VI õppeaasta. Autor 1931. 184 lk.
- NURMIK, M. Teine lugemik. Algkooli III õppeaasta. 3. tr.
Tallinna, K. k.-ü. „Töökool“ 1929. 141 lk.
- ORO, J. ja NURMIK, M. Aabits ja esimese aasta lugemik.
Tallinna, Tall. E. Kirj. Üh. 1925.
- TAMMAN, VOLDEMAR. Huvitaja. I jagu. Aabits ja alglugemik
I õppeaasta jaoks. 4. tr. Tartu, autor 1930. 192 lk.
1. tr. (1926) — soovitatud.
- TAMMAN, VOLDEMAR. Huvitaja. II jagu. Lugemik II õppe-
aasta jaoks. 3. tr. Tartu, autor 1930. 248 lk.
- TAMMAN, VOLDEMAR. Huvitaja. III jagu. Lugemik III
õppeaasta jaoks.
2. tr. Tartu, autor 1929. 293 lk.
1. tr. (1927) — lubatud.
- TAMMAN, VOLDEMAR. Huvitaja. IV jagu. Lugemik IV õppe-
aasta jaoks.
2. tr. Tartu, autor 1930. 278 lk.
1. tr. (1927) — lubatud.

TAMMAN, VOLDEMAR. Huvitaja. V jagu. Lugemik V õppeaasta jaoks. Tartu, autor 1929. 326 lk.

TAMMAN, VOLDEMAR. Huvitaja. VI jagu. Lugemik algkooli VI õppeaasta jaoks. Tartu, autor 1930. 397 lk.

b) Vene keel.

*ДОРМИДОНТОВА, З. Н. Колокольчики. 4. tr. Tallinna, Tall. E. Kirj. Üh. 1926. 364 lk.

USU- JA KÕLBLUSEÕPETUS.

*LUUR, J. A. ja GRÜNBERG, A. Piiblilugusid väikesile. Algkooli I—II klassile ja koduõpilasele. Tallinna, Tall. E. Kirj. Üh. 1930. 132 lk.

*LUUR, J. A. ja GRÜNBERG, A. Piiblilugusid algkoolile. Algkooli III—IV klassile. Tallinna, K. k.-ü. „Töökool“ 1931. 187 lk.

*LUUR, J. A. ja GRÜNBERG, A. Usuõpetust algkoolidele. Algkooli V—VI õppeaasta. Tallinna, K. k.-ü. „Töökool“ 1931. 202 lk.

KODULUGU.

ДОРМИДОНТОВА, З. Н. Родиноведение для первых двух лет обучения. Tartu, V. Bergman 1930. 124 lk.

ЯНВЕРК, А. Родиноведение. Книга для чтения, часть I. Первый год обучения. Tartu, autor 1922. 132 lk.

МАТЕМАТИКА.

*BRÜLLER, CHR. ja OENGO-JOHANSON, A. Väike arvaja. III ja IV õppeaasta. II osa. Tallinna, Tall. E. Kirj. Üh. 1925. 184 lk.

*KUULBERG J., KUULBERG E., MARTINSON, E. Elavad arvud. Matemaatika õpperaamat algkoolidele. I õppeaasta. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 123 lk.

*KUULBERG J., KUULBERG E., MARTINSON, E. Elavad arvud. Matemaatika õpperaamat algkoolidele. II õppeaasta. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 145 lk.
1. tr. (1925) — lubatud.

*KUULBERG'ID, J. ja E., TREFFNER, K., PERLI, O., MARTINSON, E. Elavad arvud. Matemaatika õpperaamat algkoolidele. III õppeaasta. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1928. 188 lk.

*KUULBERG'ID, J. ja E., TREFFNER, K., MARTINSON, E. Elavad arvud. Matemaatika õpperaamat algkoolidele. IV õppeaasta. Tartu, K. ü. „Loodus“ 1929. 216 lk.

- *KUULBERG-ID, J. ja E., MARTINSON, E. Elavad arvud. Matemaatika õpperaamat algkoolidele. V õppeaasta. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1930. 231 lk.
- KUULBERG, J., KUULBERG, E., MARTINSON, E. Elavad arvud. Matemaatika õpperaamat algkoolidele. VI õppeaasta. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 190 lk.
- KULDVERE, G. Meie kodupaik allikana arvuteaduse õpetamisel. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1924. 63 lk.
- *MIKKELSAAR, F. V. Algkooli matemaatika. 2. õppeaasta. 2. tr. Tartu, K. ü. „Loodus“ 1929. 168 lk.
1. tr. (1926) — soovitatud.
- *MIKKELSAAR, F. V. Algkooli matemaatika. 3. õppeaasta. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1929. 192 lk.
1. tr. (1926) — soovitatud.
- *MIKKELSAAR, F. V. Algkooli matemaatika. 4. õppeaasta. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1929. 229 lk.
1. tr. (1927) — soovitatud.
- *MIKKELSAAR, F. V. Algkooli matemaatika. 5. õppeaasta. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1929. 173 lk.
1. tr. (1928) — soovitatud.
- MIKKELSAAR, F. V. Algkooli matemaatika. 6. õppeaasta. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1930. 175 lk.
1. tr. (1929) — lubatud.
- *МИККЕЛЬСАР, Ф. В. Математика для начальной школы. V г. обучения. (Tõlge eestikeelsest 2. trükist.) Tallinna, Vene Õp. Liit. 1930. 201 lk.
- МИККЕЛЬСАР, Ф. В. Математика для начальной школы. VI г. обучения. (Tõlge eestikeelsest trükist.) Tallinna, Vene Õp. Liit 1931. 192 lk.
- VEIDERMAN, HERTA. Väike arvaja. I õppeaasta. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1926. 135 lk.
- ВЕЙДЕРМАН, Х., БРЮЛЛЕР, ХР. Маленький математик. II год обучения. Перевод со 2-го исправл. и дополненн. эстонского издания. Tallinna, „Polyglott“ 1926. 124 lk.

LOODUSEÕPETUS JA TERVISHOID.

- KOGERMAN-KILKSON-RIIKOJA-PORT-KEPP. Looduseõpetus. Ühtluskooli IV õppeaasta. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1930. 164 lk.
- *KÄIS, J. Loodussõbra vaatlusvihk. 1—4. Võru, Võru õpetajate seminar 1926. 32+30+23+15 lk.

- *LANG-PARIS-PEET-REIAL. Väike Looduse Sõber. I. Õpperaamat algkooli IV klassile. 2. tr. Tartu, autorid 1930. 116 lk.
1. tr. — soovitatud.
- *LANG-PARIS-PEET-REIAL. Väike Looduse Sõber. II. Õpperaamat algkooli V klassile. 2. tr. Tartu, autorid 1931. 168 lk.
1. tr. (1930) — lubatud.
- *LANG-PARIS-PEET-REIAL. Väike Looduse Sõber. III. Õpperaamat algkooli VI klassile. Tartu, autorid 1930. 160 lk.

MAATEADUS.

- MARKUS, E. Maateaduse õpperaamat algkooli V kl. Välis-maailmajaod. Tartu, O.-ü. „Noor-Eesti“ 1931. 130 lk.
- PARTS, A. Maateaduse töö- ja õpperaamat algkooli IV klassile. Tartu, O.-ü. „Noor-Eesti“ 1931. 118 lk.
- *SÜTT, S., KOPPEL, D. Maateaduse õpperaamat. IV õppeaasta. 5. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1929. 191 lk.
4. tr. (1927) — soovitatud.
- SÜTT, S., KOPPEL, D. Maateaduse õpperaamat algkoolidele. V õppeaasta. 3. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1927.
2. tr. (1925) — lubatud.
- SÜTT, S., KOPPEL, D. Maateaduse õpperaamat. VI õppeaasta. 2. tr. Tartu, „Loodus“ 1926.
- *ВЕЙДЕРМАН, А. Учебник географии для начальных школ. I. IV. год обучения. Tallinna, Tall. E. Kirj. Üh. 1925. 137 lk.
- WINKLER, H. und HUECK, L. Geographie Estlands. Tallinna, Wassermann 1927. 61 lk.

AJALUGU JA KODANIKUÕPETUS.

- ADAMSON, J. Jutustusi kodumaa ajaloo algkooli IV õppeaastale. 3. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 132 lk.
2. tr. (1930) — lubatud.
- *ADAMSON, J. Eesti ajalugu ühenduses üldajalooga algkooli V õppeaastale. 3. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 182 lk.
2. tr. (1930) — soovitatud.
1. tr. (1929) — soovitatud.
- ADAMSON, J. Eesti ajalugu ühenduses üldajalooga algkooli VI õppeaastale. 3. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 142 lk.
- *ADAMSON, J. Eesti ajalugu algkoolidele. 2. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1926. 187 lk.

- ADAMSON, TOOMAS. Tööjuhatusi ajaloo IV õppeaastale individuaalseks töötamiseks. Tartu, Tartu ümbruskonna õpet. ühing 1931. 31 lk.
- ASSON, E. ja MÖLLER, A. Eesti ajalugu ühes üldajalooga algkooli V kl. Tartu, „Noor-Eesti“ 1931. 200 lk.
- MÖLLER, A. ja ASSON, E. Eesti ajalugu ühes üldajalooga ja kodanikuteadus. Algkooli VI kl. Tartu, „Noor-Eesti“ 1931.
- PARIJÕGI, J. Möödunud ajad jutustavad. Ajalooraamat algkooli IV kl. Tartu „Kool“ 1931. 151 lk.
- RÄGO, R. Kodanikuõpetus algkoolile. 6. tr. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1929. 115 lk.

VÕÖRKEEL.

- BEHRING, ARTHUR. Ri-ra-rin, Wir reisen nach Berlin. Lesebuch für das I Lehrjahr im Deutschen. Võru, S. Song 1929. 31 lk.
- LANG, J. Saksakeele sõnavara algkoolidele. Saksa keele õpetajate komisjoni ettepanekud. Tartu, Tartu linnakoolivalitsus 1931. 16 lk.
- *MITT, E., JAANVÄRK, E. Deutsches Lehr- und Lesebuch. I. Algkooli V kl. kursus. 6. tr. Tartu, „Kool“ 1930. 218 lk.
3. tr. (1926) — soovitatud.
- MITT, E., JAANVÄRK, E. Deutsches Lehr- und Lesebuch. II. Algkooli VI kl. kursus. 5. tr. Tartu, „Kool“ 1931. 191 lk.
3. tr. (1928) — lubatud.
- *PEZOLD, H. Saksa keele õpperaamat Eesti algkoolidele II. IV kl. kursus. 5 tr. Tallinna, autor 1927.
- *PEZOLD, H. Saksa keele õpperaamat Eesti algkoolidele III. V kl. kursus. 4. tr. Tallinna, „Polyglott“ 1928. 170 lk.
- *PEZOLD, H. Saksa keele õpperaamat I. Algkooli V kl. jaoks. Tallinna, „Polyglott“ 1930. 185 lk.
- PEZOLD, H. Saksa keele õpperaamat eesti algkoolidele II. Tallinna „Polyglott“ 1931.
- SOOSAAR, H. ja VALDSON, P. Lehrbuch der deutschen Sprache, I Stufe. 5. tr. Tartu, 1930. 96 lk.
4. tr. (1926) — lubatud.
- SOOSAAR, H. ja VALDSON, P. Lehrbuch der deutschen Sprache II Stufe. 2. tr. Tartu, autor 1925.

TÖÖÕPETUS.

HINTZER, K. Papptööd. Tabelid — vihikud I, II ja III Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1925—1926.

LAULMINE.

HERMANN, M. Laulmisõpetus koolidele I. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 148 lk.

KIISS, August. Laste lauluvara I. Tartu, K.-ü. „Loodus“ 1931. 48 lk.

*TAMMAN, V. ja AAVIK, J. Laste-laul. I jagu. Ühehäälelised laulud ja laulumängud. 1. ja 2. õppeaasta jaoks. Tartu V. Tamman 1925. 72 lk.

*TAMMAN, V. ja AAVIK, J. Laste-laul II. Kooli laulmisraamat, 2. jagu, 3 ja 4 õppeaasta jaoks. Tartu, V. Tamman 1926. 120 lk.

TAMMAN, V. ja AAVIK, J. Laste-laul klaveri saatel. Tartu, V. Tamman 1925. 96 lk.

Tallinnas, 27. mail 1932 a. Nr. 3725.

P. Mägraken,
Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi
Koolivalitsuse direktor.

J. Feldmann,
Sekretär.

Hariduse- ja sotsiaalmin. tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 6. juuni ringkiri nr. 41062 maa- ja linnaarstidele, linnaarsti õigustega aleviarstidele ning jaoskonnaarstidele tervishoiu järelevalve asjas.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele on tulnud teateid, et paljudes kohtades on selleks lubatud ja registreeritud ning tervishoiu järelevalve all seisvate limonaaditehaste kõrvale tekkinud loata ja registreerimata ning ühes seega ilma tervishoiu järelevalveta töötavad tehased, kust müügile saadetakse vaatides ja muudes anumates kahtlase väärtusega karastavaid jooke poodidesse, rohelistesse sõitjate peatusekohtadesse, laatadele jne. Sealjuures on saanud teatavaks, et niisugused valmistajad töötavad väga ebaühigieenilistes ruumides, keldrites ja kuurides, valmistades kalja ja muid jooke ebapuhtates ja katmata anumates, kuhu kergesti võib sattuda igasugune mustus ja võivad juure pääseda kärbsed, rotid, hiired jne., rüvetades valmistusel olevat jooki.

Värviliste, marjamahla imiteerivate jookide loata valmistusel, mis eriti müüakse laatadel, tarvitatakse lubamatuid surrogaate (happeid, mürgiseid värve ja sahhariini ning kõlbmatut vett).

Sellele kõigi ametlike arstide tähelepanu juhtides Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus palub politsei abiga keelata ja takistada niisugust loata ja tervishoiuvastast jookide valmistust ja müüki, võttes vastutusele valmistajad ja müüjad. Eriti tulevad poed, turud, laadad ja väljasõidukohad võtta järelevalvele.

Arusaamatuste ärahoidmiseks Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus teatab, et kohvikutes ja söögimajades marjadest, puuviljast ja muudest toiduainetest tellimisel kohaltarvitamiseks värskelt valmistatud joogid ei käi keelu alla, kuid siin tuleb järele valvata, et jooke ei valmistataks aseainetest (hapetest, värvidest ja kunstlikest magusainetest) puuvilja ja marjade loomuliku mahla asemel.

S. Lind,

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktori eest.

R. Vallner,

Farmatsöitiline inspektor.

KINNITUSNÕUKOGU ÜLDKOOOLEKU OTSUSED 27. MAIST 1932 a.

I.

Balti puuvilla vabriku haigekassa juhatus järelelüüsimine, kas haigekassa on kohustatud abiraha maksuma vigastuste puhul, kui vigastused on sünnitatud kõrvaliste isikute poolt.

Balti puuvilla vabriku haigekassa juhatus on pöördunud kirjaga 25. veebruarist 1932 a. nr. 26 Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poole selgituse saamiseks, kas haigekassa on kohustatud abiraha maksuma haiguste puhul, kui vigastused on sünnitatud kõrvaliste isikute poolt, haigekassa liige ise äga meelega kõrvalist isikut vastutusele ei võta sellepärast, et kõrvalise isiku poolt kassaliikmele juba teatud „vaikimise“ raha on maksetud.

Nagu eelpoolnimetatud kirjast näha, ei ole vigastuse juhul kassaliikme enda poolt meelega tekitatud ega saadud kaelakohtuliselt karistatavatest vägivallategudest või kakelustest osavõtmise läbi, vaid auto alla jäämisest, seega T.T.S. § 310 alla mitte kuuluv. Et vigasaanu kahjutekitaja vastu kaebust ei esitanud, vaid lahendas asja temaga kokkuleppel, ei ole mõõduandev, sest säärast kohustust kassaliikme vastu ei sisalda T.T.S.-us. Ka ei võta see asjaolu, et kassaliige mõnesugust kahjutasu, n. ö. „valuraha“ kahjutekitajalt on saanud, temalt õigust abiraha saamiseks.

Neil asjaoludel kinnitusnõukogu üldkoosolek otsustab: seletada, et haigekassa on kohustatud maksuma abiraha kassaliikmele, kelle vigastus on tekkinud auto alla jäämisest, kuigi vigastuses on süüdi autojuht. Asjaolu, et kahjusaaja kassaliige ei ole esitanud

kahjutekitaja vastu kaebust ja selle käest on vastu võtnud kahjutasu, ei võta kassaliikmelt haiguse abiraha saamise õigust.

Otsus on tehtud ühe hääle vastuseismisel.

II.

5. jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusameti järelepärimine, kas hammaste plombeerimine kuulub otsekoheste hammaste ravimise hulka, mis RT 87/88 — 1925 a. § 5 ette nähtud.

Küsimus on 5. jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusametis üles kerkinud Valga üldhaigekassa volinikkude korralise koosoleku protokollil läbivaatamisel, kusjuures Valga üldhaigekassa p.p. V—3 all on teinud järgmise otsuse: „Kassaliikmed saavad hammaste ravimist esimesest kassaliikmeks esitamise päevast arvates, kuna plombeerimist haigekassa arvel saavad ainult need kassaliikmed, kes vähemalt kuus kuud järgimööda kassaliikmed on olnud.“

Kinnitusnõukogu üldkoosolek küsimust arutates leidis: Kinnitusnõukogu üldkoosolek 15. veebruaril 1932 a. p.p. 2 all on seletanud, et haigekassa ei ole kohustatud võimaldama eriraviseid, milliseid ei näe ette T.T.S. III peatükk, ja võib, kui ta neid võimaldab, maksta panna mitmesuguseid norme. Kuna hamba plombeerimine ei tähenda alati hamba ravi, millised mõisted on eraldatavad teatavatel juhtudel ja hamba ravi, kui niisugune, kuulub ambulatoorse ravi mõiste alla, millist kassaliikmetele võimaldab T.T.S., hamba plombeerimine ainuüksi ilma ravita selle alla aga ei kuulu, siis on Valga üldhaigekassa peakoosolek 18. oktoobril 1931 a. p.p. V 3 all talitanud oma võimupiirides. Pealegi pole see otsus vastolus Kinnitusnõukogu määrusega RT 87/88 — 1925 a. ja selle § 5-ga, sest viimane ei kõnele arstiabi normidest, vaid arstiabi korraldamisest.

Neil põhjustel Kinnitusnõukogu üldkoosolek otsustab: anda V jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusametile tema järelepärimise peale 9. veebr. 1932 a. eeltoodud seletus.

III.

Vanema tööinspektori järelepärimine haigekassa maksude sissenõudmiste tähtaegade pikendamise asjus.

Nagu näha vanema tööinspektori ettekandest kinnitusnõukogule 27. aprillist 1932 nr. 5362, on küsimus tingitud asjaolust, et haigekassad, kelle kinnitusmaksu nõudmised peavad suunduma vastava jaoskonna tööinspektori kaudu, annavad võlglastele pikendusi, muudavad nõudmisi j.n.e., mööda minnes tööinspektorist. Kuna RT 2 — 1932 a. on avaldatud Administratiiv-sissenõudmise seadus ja arusaamatusi selle seaduse käsitamisel ei lahenda kinnitusnõukogu, ei tule kinnitusnõukogul lähemalt analüüsida sissenõudmisi ja sellega ühenduses olevaid käikusid, millised küllaldaselt käsitatud vanema

tööinspektori ettekandes. Küll tuleb aga kinnitusnõukogul tähelepanu pöörata asjaolule, et täitmist leiaks Tööstusliku töö seadustiku III peatükk § 324. Kõnesolev paragrahv määrab, et haigekassa maksumise sissenõudmine peab sündima tööinspektori korraldusel. Kõnesoleva seaduse mõttes tuleb sissenõudmise all mõista ka toiminguid, mis sellega seotud, nagu sissenõudmiste seismapanek, tähtaegade määramine j.n.e., kui ka korraldusi, mis sissenõudmise kohta tehtud korraldusi tühistaks. Ei ole soovitav ja lubatav, kui neis asjus teotsevad mitmed instantsid paralleelselt, mille järeldused ebasoovitavad, võtavad võimaluse tööinspektoril jälgida sissenõudmise käiku ja on vastolus T.T.S. § 324 otsese mõistega.

Neil põhjustel Kinnitusnõukogu üldkoosolek otsustab: T.T.S. § 324 käsitamise kohta seletada, et haigekassadel ei ole õigust anda haigekassa maksude sissenõudmiste, tähtaegade, sissenõudmise seismapanekute või äramuutmiste kohta korraldusi mööda minnes vastava jaoskonna tööinspektorist.

IV.

Viljandi ühise haigekassa „Abi“ seletuseküsimine, kui pika aja jooksul võib haigekassa volinikkude valimiste peale kaebusi esitada, kui valimisi ei ole toimitud vastavalt põhikirja nõuetele.

Viljandi ühishaigekassa „Abi“ on esitanud kinnitusnõukogule küsimuse: missuguse tähtaja jooksul võib haigekassa volinikkude valimise vastu kaebust tõsta kinnitusametis. Ei Tööstusliku töö seadustiku III peatükis ega haigekassade normaal põhikirjas pole ette nähtud kaebuste esitamiseks mingisugust tähtaega. On antud tähtajad kaebuste esitamiseks peakoosoleku otsuste ja juhatuse valimiste vastu, mida aga analoogiana seaduse selätamiseks tarvitada ei saa. Võiks sellest järeldada, et seadusevastaste valimiste vastu saaks nagu esitada kaebusi ükskõik millal. See loob aga äärmiselt vastuvõtmatu olukorra. Nii võib juhtuda, et volikogu teotseb oma volitusajast $\frac{9}{10}$ aega ning viimase $\frac{1}{10}$ aja kestel tõstetakse üles volikogu seadusepärasuse küsimus. Missuguse jõu omaksid teatavad volikogu otsused möödunud aja eest? Missuguse prestiiži omaks volikogu, mille vastu igal hetkel võib esitada seadusevastasuse süüdistust? Et selles mõttes seletuse andmine sisuliselt pole õige ega otstarbekohane, on selge. Vaadeldes küsimuse vormilist külge, peab samuti tunnistama, et määramata tähtaja lubamiseks ei leidu otsesest vormilist alust või vähemalt ei tohiks küsimus seista lahtisena. Seda määrab ka T.T.S. § 343, mis määrab kindlaks, et valimiste kord määratakse kindlaks haigekassa põhikirjas. Valimise korrana võib siin mõista valimise protseduuri nende ettevalmistusest kuni valimiste kinnitamiseni. Järelikult peab edasikaebe tähtaeg kindlaks

määratama kassa põhikirjas. Kui säärast tähtaega ette pole nähtud, tuleb kaebuse esitamine lugeda seadusepäraseks igal esitamise momendil, mis aga — nagu eelpool väidetud — ei ole soovitav.

Kuna seaduses ega normaal põhikirjas täpseid tähtaegu ette pole nähtud, tuleks kinnitusnõukogul anda vastav juhtnõu ja nõuda, et haigekassad oma põhikirju selles mõttes täiendaksid; selle täitmise üle panna järelevalve tööinspektorite peale. Kinnitusnõukogu arvates ei võiks volinikkude valimiste kohta esitatavate kaebuste sisseandmise tähtaeg olla vähem kui kolm ja mitte rohkem kui kuus päeva pärast valimiste läbiviimist.

Ülaltoodu põhjal kinnitusnõukogu üldkoosolek otsustab: anda juhtnõuiks:

1. T.T.S. III peatüki põhjal asutatud haigekassade põhikirjad neis haigekassades, kus peakoosoleku moodustavad kassaliikmete volinikud, peavad määrama, missuguse tähtaja jooksul asjaosalistel isikutel või asutistel on õigus tõsta kinnitusameti ees kaebust.

2. Eeltähendatud punktis nimetatud tähtaeg ei või olla lühem, kui kolm ega pikem kui kuus päeva.

3. Nõuda, et haigekassad, kelle põhikirjad ei sisalda tähtaegasid volinikkude valimiste vastu, täiendaks vastavalt oma põhikirju järgneval peakoosolekul.

4. Järelevalve eeltoodud nõudmiste täitmise kohta panna tööinspektorite peale.

Otsus „Riigi Teatajas“ avaldada.

Ühenduses Viljandi üh. haigekassa „Abi“ volinikkude valimiste tühistamisega kinnitusameti poolt eeltoodud asjaoludel, s.t. edasikaebe tähtaja puudumise tõttu, on küsija poolt palutud selgitada, kas tööinspektori tegevus oli seadusepärane. Kuna kinnitusnõukogul puuduvad vastavad materjalid ja kaebused tööinspektori tegevuse kohta esitatakse kinnitusametitele, ei kuulu ülestõstetud küsimus käesoleval korral kinnitusnõukogu otsustamisele.

J. H ü n e r s o n,
Hariduse- ja sotsiaalminister.

Joh. S o n i n,
Töökaitse ja Sotsiaalkindlustuse
osakonna direktor.